

Механізми регулювання економіки

JEL Classification: E63, E69, G28

УДК 336.132.1(477)

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

Іванова О. Ю.
Малишко Ю. М.

Анотація. У статті проведено аналіз кількості перевірок суб'єктів господарювання, що були здійснені контролюючими органами у фінансовій сфері. Обґрунтовано, що для покращення бізнес-клімату в Україні першочергового значення набуває питання скорочення кількості перевірок суб'єктів господарювання. Визначено проблеми застосування центральними органами виконавчої влади України у сфері фінансів ризикоорієнтованої системи при призначенні перевірок діяльності суб'єктів господарювання. Проаналізовано досвід ОЕСР щодо застосування ризикоорієнтованої системи призначення перевірок. У результаті аналізу системи державного нагляду (контролю) України у сфері фінансів виділено основні проблеми, з якими стикається бізнес під час проходження перевірок, та напрямки їх вирішення. Наведені напрямки вирішення проблем контрольно-перевірочної роботи є основними завданнями дерегулювання підприємництва у сфері державного нагляду (контролю).

Ключові слова: державний фінансовий контроль, контролюючий орган, бізнес-клімат, адміністративне навантаження.

НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ РАБОТЫ КОНТРОЛИРУЮЩИХ ОРГАНОВ В ФИНАНСОВОЙ СФЕРЕ

Иванова О. Ю.
Мальшко Ю. М.

Аннотация. В статье проведен анализ количества проверок субъектов хозяйствования, которые были осуществлены контролирующими органами в финансовой сфере. Обосновано, что для улучшения бизнес-климата в Украине первостепенное значение приобретает вопрос сокращения количества проверок субъектов хозяйствования. Определены проблемы применения центральными органами исполнительной власти Украины в сфере финансов рискоориентированной системы при назначении проверок деятельности субъектов хозяйствования. Проанализирован опыт ОЭСР по применению рискоориентированной системы назначения проверок. В результате анализа системы государственного надзора (контроля) Украины в сфере финансов выделены основные проблемы, с которыми сталкивается бизнес при прохождении проверок, и обоснованы направления их решения. Приведенные направления решения проблем контрольно-проверочной работы являются основными задачами дерегулирования предпринимательства в сфере государственного надзора (контроля).

Ключевые слова: государственный финансовый контроль, контролирующий орган, бизнес-климат, административная нагрузка.

DIRECTIONS FOR IMPROVING THE WORK OF REGULATORY BODIES IN THE FINANCIAL SPHERE

O. Ivanova
Yu . Malyshko

Abstract. *The article analyzes the number of inspections of the economic entities that have been carried out by the controlling authorities in the financial sphere. It has been substantiated that, in order to improve the business climate in Ukraine, the issue of reducing the number of inspections of the economic entities should become one of paramount importance. The problems of application of the risk-oriented system in appointing inspections of economic entities by central executive authorities of Ukraine in the financial sphere have been defined. The experience of the OECD in the application of the risk-oriented system of appointing inspections was analyzed. As a result of the analysis of Ukraine's system of the State supervision (control) in the sphere of finance, the main problems facing the business in the course of inspections have been allocated and the directions of their solution have been substantiated. The provided directions for solving the problems of the control and inspection activities are the main objectives of the deregulation of entrepreneurship in the sphere of the State supervision (control).*

Keywords: *state financial control, control body, business climate, administrative load.*

Реформування системи фінансового контролю в сучасних умовах має на меті її вдосконалення на демократичних засадах. Перебудова системи буде ефективною в тому випадку, коли діяльність контролюючих органів у фінансовій сфері реалізуватиметься як система надання якісних послуг, що ґрунтується на законних підставах і дозволяє виконувати їх завдання, з одного боку, а з іншого – коли в цілому буде створюватися основа для забезпечення ефективного контролю, що не призводить до значних витрат часу і фінансових витрат із боку суб'єктів господарювання. Подібні перетворення передбачають суттєві зміни самої організації цієї діяльності на принципах соціальної відповідальності, формування сприятливого іміджу контролюючих органів у фінансовій сфері.

Наразі існування надмірної кількості інспекцій призводить як до значних бюджетних витрат на їх утримання, так і до збільшення охоплення підприємств перевітками, частоти та тривалості перевірок кожного суб'єкта господарювання (витрат робочого часу представників бізнесу, залучених до перевірок). Це погіршує умови ведення бізнесу в державі, змушує ускладнювати державне регулювання та управління контролюючими органами [4].

Масштаби втрат, які несе український бізнес у зв'язку з перевітками, переважають 3,2 млрд грн. Згідно з оцінками Федерації роботодавців України середня тривалість простою підприємств становить 45 робочих днів. Обсяг недоотриманої виручки зупиненими підприємствами за один день простою складає 1 тис. – 30 млн грн [7]. Для зменшення негативного впливу заходів контрольно-перевірочної діяльності на діяльність суб'єктів господарювання необхідним є удосконалення організації їх роботи, що дозволить скоротити витрати не тільки підприємництва на проходження перевірок, а й держави на утримання контролюючих органів.

Вивчення питання удосконалення організації роботи контролюючих органів у фінансовій сфері займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Е. де Сото, О. О. Аузан, Є. Л. Горюнов, Г. О. Ковальова, П. В. Крючкова та ін. Однак наявність дискусійних питань потребує подальших досліджень, зокрема, поглиблення теоретичних і методичних розробок роботи контролюючих органів, що зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Метою дослідження є розробка практичних рекомендацій щодо обґрунтування напрямів удосконалення роботи контролюючих органів у фінансовій сфері.

З метою визначення обтяжливості системи фінансового контролю, як для самої держави, так і для підприємництва, доцільним є проведення аналізу кількості перевірок суб'єктів господарювання, що були здійснені контролюючими органами у фінансовій сфері. Виходячи з даних табл. 1, серед контролюючих органів фінансової сфери в 2015 р. перевірки здійснювались лише Державною фіскальною службою України. Це пов'язано з дією мораторію на проведення перевірок суб'єктів господарювання, що був введений Законом України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 24.12.2014 №76-VIII [1].

Своєю чергою, Державною фіскальною службою України було проведено 10 % перевірок суб'єктів господарювання від їх загальної кількості по Україні, що свідчить про деяку обтяжливість податкового контролю в Україні [5].

За кількістю податкових перевірок м. Київ, Дніпропетровська та Харківська області займають перші позиції. Так, питома вага перевірок, проведених в м. Києві, в загальній кількості перевірок по Україні в 2015 році склала 16,56 %. В 2015 р. в Дніпропетровській області було проведено 2,1 тис. податкових перевірок суб'єктів господарювання, що склало 10,2 % їх загальної кількості в Україні (табл. 2) [5]. Кількість здійснених податко-

вих контрольно-перевірочних заходів у Харківській області в 2015 р. дорівнювала 1,9 тис. од., що склало 9,17 % від загального обсягу податкових перевірок по Україні.

Таблиця 1

Кількість перевірок суб'єктів господарювання в 2015 р.

Контролюючий орган	Всього перевірок	Кількість планових перевірок, од.	Кількість позапланових перевірок, од.
Виконавча дирекція Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України	26673	3426	23247
Виконавча дирекція Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності	44844	26452	18392
Державна екологічна інспекція України	7504	4779	2725
Державна інспекція навчальних закладів України	91	0	91
Державна прикордонна служби України	46	35	11
Державна служба геології та надр України	716	659	57
Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України	470	439	31
Державна служба статистики України	7	7	0
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	115760	78650	37110
Державна фіскальна служба України	21663	3609	18054
Міністерство внутрішніх справ України	58	22	36
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	25	11	14
Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	411	284	127
Національний банк України	385	345	40
Всього перевірок	218653	118718	99935

Найменша кількість податкових перевірок в 2015 р. була проведена в Житомирській, Закарпатській та Чернівецькій областях: 1,68 %, 1,73 % та 1,79 % до загальної кількості здійснених контрольно-перевірочних заходів в Україні відповідно [5].

Таблиця 2

Кількість проведених податкових перевірок суб'єктів господарювання в Україні в 2015 р. [5]

Назва та код області		Кількість перевірок, результати яких узгоджено, од.			Питома вага перевірок, що припадає на суб'єктів господарювання в області, %
		Всього	у т.ч. планових	у т.ч. позапланових	
1	2	3	4	5	6
Вінницька	2	706	115	591	3,35
Волинська	3	556	56	500	2,63
Дніпропетровська	4	2 153	585	1 568	10,20
Житомирська	6	355	53	302	1,68
Закарпатська	7	366	72	294	1,73
Запорізька	8	609	148	461	2,89
Івано-Франківська	9	604	58	546	2,86
Київська	10	823	185	638	3,90
Кіровоградська	11	444	80	364	2,10
Львівська	13	1 382	157	1 225	6,55
Миколаївська	14	450	68	382	2,13

1	2	3	4	5	6
Одеська	15	1 446	159	1 287	6,85
Полтавська	16	900	122	778	4,26
Рівненська	17	521	60	461	2,47
Сумська	18	570	100	470	2,70
Тернопільська	19	546	124	422	2,59
Харківська	20	1 934	319	1 615	9,17
Херсонська	21	486	53	433	2,30
Хмельницька	22	642	82	560	3,04
Черкаська	23	661	91	570	3,13
Чернівецька	24	377	62	315	1,79
Чернігівська	25	690	70	620	3,27
м. Київ	26	3 494	631	2 863	16,56
Всього		21 102	3 535	17 567	100

Для покращення бізнес-клімату в Україні першочергового значення набуває питання скорочення кількості перевірок суб'єктів господарювання, що, по-перше, зменшить витрати часу підприємств на надання відповідей на запити до вказаних органів; по-друге, зменшить виплати з Державного бюджету на утримання вказаних органів. Зменшити кількість перевірок діяльності суб'єктів господарювання можливо за допомогою удосконалення порядку проведення перевірок, а саме:

- забезпечення відповідності актів методичним рекомендаціям щодо здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) з урахуванням ступенів ризику від провадження господарської діяльності;
- визначення вичерпного переліку підстав проведення перевірок, особливо – позапланових.

Відповідно до документа ОЕСР «Принципи передової практики в галузі регулятивної політики щодо правозастосовчої діяльності та перевірок» (Best Practice Principles for Regulatory Policy on Regulatory Enforcement and Inspections) [9] від 2014 року застосування ризикоорієнтованої системи під час проведення планових перевірок є бажаним для країн – членів організації.

Документом визначено, що частота проведення планових перевірок контролюючих органів повинна залежати від ступеня ризику суб'єкта господарювання. Під ризиком в Рекомендаціях ОЕСР розуміється добуток імовірності несприятливої події (небезпеки, шкоди) та потенційної величини збитку. Уряди країн повинні використовувати ризикоорієнтований підхід до планування перевірок в усіх контролюючих органах.

Законодавством України теж визначена обов'язковість проведення планових перевірок контролюючими органами залежно від ступеня ризику суб'єкта господарювання (п. 2 ст. 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V [2]). Також Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 04.11.2015 № 902 [3] визначено обов'язковість включення до відомостей щодо запланованих заходів з контролю, які подаються до Мінекономрозвитку, інформації відносно ступеня ризику від здійснення господарської діяльності суб'єкта господарювання. Однак станом на початок 2017 р. не всі контролюючі органи впровадили ризикоорієнтовану систему. Так, з переліку ЦОВВ, що мають право проводити перевірки, які будуть діяти після реформування сфери державного нагляду, 13 органів проводять перевірки залежно від ступеня ризику суб'єкта господарювання, 10 органів не враховують ризик господарюючого суб'єкта при плануванні перевірок (інші ЦОВВ ще не створені, отже, відсутні документи, якими визначається порядок проведення перевірок). Таким чином, необхідним є зосередження уваги уряду на проблемі незастосування ризикоорієнтованої системи деякими ЦОВВ та прийняття ними відповідних документів, які встановлюють порядок проведення перевірок із урахуванням ризику.

Періодичність проведення планових заходів із контролю в Україні встановлено не Законом, а документами органів державного нагляду (контролю) або постановами Кабінету Міністрів України. На початок 2016 р. більшістю постанов Кабінету Міністрів України встановлено періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) для суб'єктів господарювання, що віднесені до незначного ступеня ризику, не

частіше ніж один раз на п'ять років. З 59 постанов КМУ 21 постанова містить іншу періодичність, зокрема [6]: не частіше ніж один раз на три роки – 13 постанов КМУ; не частіше ніж один раз на 2 роки – 4 постанови КМУ; не частіше ніж один раз на рік – 2 постанови КМУ.

Можливість визначення періодичності проведення планових заходів з контролю ЦОВВ або КМУ призводить до ризиків, які полягають у:

- 1) або визначенні необґрунтовано частоті періодичності проведення перевірок із метою поповнення бюджету;
- 2) або визначенні необґрунтовано рідкої періодичності проведення перевірок з метою досягнення свої цілей, лобіювання власних інтересів.

В цьому плані цікавим є досвід країн СНД щодо встановлення порядку визначення періодичності здійснення планових заходів із контролю. Так, у Білорусії мінімальну періодичність здійснення перевірок залежно від ризику встановлено Указом Президента Республіки Білорусь від 26.07.2012 № 332 «Про деякі заходи щодо вдосконалення контрольної (наглядової) діяльності Республіки Білорусь» (тобто одним документом, а не декількома) (рис. 1).

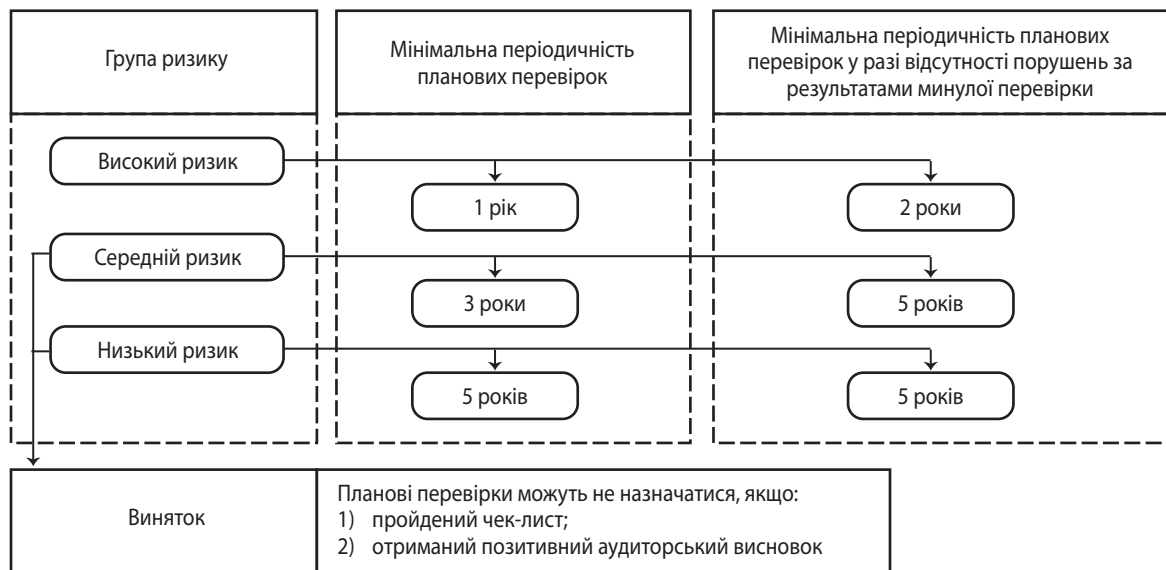

Рис. 1. Визначення мінімальної періодичності здійснення планових заходів із контролю в Республіці Білорусь [8]

Це створює деякі обмеження для ЦОВВ щодо встановлення занадто частоті періодичності проведення планових перевірок суб'єктів господарювання з незначним ризиком, що дещо зменшує адміністративне навантаження на таких осіб. Використання зазначеного підходу в Україні забезпечить більш високий рівень досягнення цілей перевірок і зниження навантаження на систему контролю та суб'єктів господарювання.

Другим напрямом зменшення кількості перевірок діяльності суб'єктів господарювання України є визначення вичерпного переліку підстав проведення позапланових перевірок.

З 36 порядків проведення перевірок ЦОВВ, які мають бути залишені після реформування контрольно-перевірочної сфери, в 10 документах встановлено невичерпні або зовсім не встановлено підстав проведення позапланових перевірок. Це створює ризик безпідставного проведення перевірок суб'єктів господарювання та необґрунтовано збільшує адміністративне навантаження на бізнес. Тому необхідним є внесення змін до відповідних НПА в частині визначення вичерпного переліку підстав проведення позапланових перевірок в Україні.

Під час проведення перевірок суб'єктів господарювання важливим є інформаційно-правовий аспект. Частиною 2 ст. 68 Конституції України встановлено, що «Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності». Тобто суб'єкти господарювання при порушенні норм законодавства не мають права посилалися на його незнання.

Найбільш зручним способом отримання правової інформації є особисте ознайомлення з чинним законодавством. Однак це не завжди є можливим через відсутність офіційного тексту законодавчого акта в загальному доступі.

Так, з 36 ЦОВВ України, які мають бути залишені після реформування контрольно-перевірочної сфери, на веб-сайтах 4 органів не наведено інформації щодо НПА, якими встановлено порядок проведення переви-

рок, та НПА, виконання яких перевіряється. На веб-сайтах 7 ЦОВВ такі НПА наведені частково та на сайтах 3 ЦОВВ – НПА наведені, але деякі з них втратили чинність. Причому 9 ЦОВВ не забезпечили доступність НПА, тобто для ознайомлення з законодавством необхідним є пошук НПА на інших сайтах, що вимагає витрат часу, та іноді – фінансових витрат.

Саме тому центральне місце серед заходів дерегулювання посідає запровадження обов'язкового розміщення на офіційних веб-сайтах органів державного нагляду (контролю) нормативно-правових актів, дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів державного нагляду (контролю). Це дозволить суб'єктам господарювання з мінімальними часовими та фінансовими витратами ознайомитись з законодавством, яким регулюється їх діяльність.

Таким чином, в результаті аналізу системи державного нагляду (контролю) України можна виділити основні проблеми, з якими стикається бізнес під час проходження перевірок, та напрямки їх вирішення (табл. 3).

Таблиця 3

Основні проблеми, з якими стикається бізнес під час проходження перевірок в Україні, та напрямки їх вирішення

Проблема	Напрямок вирішення
Велика кількість заходів державного нагляду (контролю)	1. Усунення дублювання функцій контролюючих органів
	2. Усунення випадків розділення однієї сфери контролю між декількома незалежними інспекціями
	3. Визначення вичерпного переліку підстав проведення позапланових перевірок
	4. Забезпечення відповідності актів методичним рекомендаціям щодо здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) з урахуванням ступенів ризику від провадження господарської діяльності
Відсутність офіційних текстів деяких НПА, дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів державного нагляду (контролю), в загальному доступі	1. Запровадження обов'язкового розміщення на офіційних веб-сайтах органів державного нагляду (контролю) переліків нормативно-правових актів, дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів державного нагляду (контролю)
	2. Запровадження обов'язкового розміщення на офіційних веб-сайтах органів державного нагляду (контролю) переліків нормативно-правових актів, якими встановлено порядок здійснення заходів державного нагляду (контролю)
	3. Забезпечення вільного доступу до переліків НПА, вказаних в п. 1 та п. 2 на веб-сайтах ЦОВВ

Наведені напрямки вирішення проблем контрольно-перевірочної роботи є основними завданнями дерегулювання малого підприємництва у сфері державного нагляду (контролю). Виконання яких дозволить зменшити корупційні ризики у сфері державного нагляду (контролю), скоротити кількість перевірок суб'єктів господарювання, зменшити фінансові витрати та витрати часу на ознайомлення з законодавством та в цілому зменшити адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання.

Література: 1. Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України: Закон України від 24.12.2014 № 76-VIII // Законодавство України/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/76-19>. 2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V // Законодавство України/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-16>. 3. Деякі питання проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 № 902. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/902-2015-p>. 4. Іванов Ю. Б., Малишко Ю. М., Сеніна А. О. Раціоналізація організаційних процедур надання адміністративних послуг суб'єктам малого підприємництва. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. Вип. 10 (184). С. 138–148. 5. Основні показники контрольно-перевірочної роботи за січень – грудень 2015 року. URL: sfs.gov.ua/data/material/000/105/156740/za_12_2015_narostayuchim.xls. 6. Перечень постановлений КМУ об утвердженні критерієв оценок степеня риска. URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-80946.html>. 7. Презентація «Національний реєстр контролюючих органів». URL: <http://reestr.fru.org.ua/>. 8. Чуркин Э. Внедрение риск-ориентированной модели контрольно-надзорной деятельности в Российской Федерации. URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi7z_mNsK7UAhVkJ5oKHdohaXoQFgghMAA&url=http%3A%2F%2Far.gov.ru%2Ffiles%2Flibrary%2F1429295038.src.pdf-d&usg=AFQjCNEwTy8OcXgBrS0f33h4WMxyurkdQg&sig2=TG8QI02PYaw422X0365drQ. 9. Best Practice Principles for Regulatory Policy on Regulatory Enforcement and Inspections. URL: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/enforcement-inspections.htm>.

References: 1. Best Practice Principles for Regulatory Policy on Regulatory Enforcement and Inspections URL: <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/enforcement-inspections.htm>. 2. Churkin, E. "Vnedreniye risk-orientirovannoy modeli kontrolno-nadzornoй deyatelnosti v Rossiyskoy Federatsii" [Introduction of a risk-oriented model of control and supervision activities in the

Russian Federation]. 3. URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKewi7z_mNsK7UAhVkJ5oKHdoHAXoQFgghMAA&url=http%3A%2F%2Ffar.gov.ru%2Ffiles%2Flibrary%2F1429295038.src.pdf&usq=AFQjCNEwTy8OcXgBrS0f33h4WMxyurkDQg&sig2=TG8QI02PYaw42ZX0365drQ 4. Ivanov Yu. B., Malyshko Yu. M., Sienina A. O. *Ratsionalizatsiia orhanizatsiinykh protsedur nadannia administratyvnykh posluh subiektam maloho pidpriemnytstva* [Streamlined Organizational Procedures and Administrative Services to Small Businesses]. *Aktualni problemy ekonomiky*. 2016. Issue 10 (184). P. 138–148. 5. [Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/902-2015-n> 6. [Legal Act of Ukraine] (2007). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-16> 7. [Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/76-19> "Osnovni pokaznyky kontrolno-perevirochnoi roboty za sichen - hruuden 2015 roku" [The main indicators of check-up work for January-December 2015]. sfs.gov.ua/data/material/000/105/156740/za_12_2015_narostayuchim.xls "Prezentatsiia «Natsionalnyi reiestr kontroliuichykh orhaniv»" 8. [Presentation "National Register of Control Bodies"]. <http://reestr.fru.org.ua/> 9. Perechen postanovleniy KМУ ob utverzhdenii kriteriyev otsenki stepeni riska" [List of Cabinet of Ministers resolutions approving criteria for risk assessment]. <https://buhgalter911.com/uk/news/news-80946.html>

Інформація про авторів

Іванова Ольга Юрїївна – кандидат економічних наук, доцент, старший науковий співробітник сектора макроекономічного аналізу та прогнозування відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., м. Харків, 61166, Україна) e-mail: ivanosha@mail.ru.

Малишко Юлія Михайлівна – кандидат економічних наук, викладач Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61116, Україна; e-mail: malishkoyulia@gmail.com).

Інформація об авторах

Іванова Ольга Юрьевна – кандидат экономических наук, доцент, старший научный сотрудник сектора макроэкономического анализа и прогнозирования отдела макроэкономической политики и регионального развития, Научно-исследовательского центра индустриальных проблем развития НАН Украины (пер. Инженерный, 1а, 2 эт., г. Харьков, 61166, Украина; e-mail: ivanosha@mail.ru).

Мальшко Юлия Михайловна – кандидат экономических наук, преподаватель Харьковского национального экономического университета им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61116, Украина; malishkoyulia@gmail.com).

Information about the authors

O. Ivanova – Ph.D. (Economics), Associate Professor, Senior Researcher of Sector of Macroeconomic Analysis and Forecasting of Department of Macroeconomic Policy and Regional Development, Research Centre for Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1a Inzhenernyi Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine; e-mail: ivanosha@mail.ru).

Yu. Malyshko – Ph.D. (Economics), Lecturer of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; e-mail: malishkoyulia@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
07.03.2017 р.*

JEL Classification: B41, B53

УДК 330.1+330.4

ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУКУПНОГО (АГРЕГОВАНОГО) РИНКУ

Кім О. О.

Анотація. У статті порушено загальну проблему аналізу розподілу доходів із точки зору формування ефективного сукупного попиту. Висунуто теорему рівноваги агрегованого ринку, яка свідчить про залежність між розподілом доходів серед групами споживачів із різною схильністю до споживання та відносним розміром сукупного попиту порівняно з сукупними доходами. У результаті аналізу моделі агрегованого ринку доведено, що розподіл доходів на користь груп споживачів із більшою схильністю до споживання призводить до збільшення сукупного попиту. Розподіл доходів на користь груп споживачів із меншою схильністю до споживання призводить до зменшення сукупного попиту.

© Кім О. О., 2017